

STM/YTO/STEA
Hanna Heinonen

19.5.2026

Viite: Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan kunta- ja hyvinvointijaosto; 19.5.2026 klo 9.30

Asia: VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi koskien julkisen talouden suunnitelmaa vuosille 2027–2030. STEA on Sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva itsenäinen valtionapuviranomainen, joka myöntää harkinnanvaraisia valtionavustuksia yleishyödyllisille yhteisöille ja säätiöille niiden hakemusten perusteella sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen (ns. STEA-avustuksia). Siten lausunnossa keskitytään tarkastelemaan STEA-avustuksia.

1 Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustukset vuosina 2024–2026

STEA-avustusten avustusmäärärahat ovat laskeneet merkittävästi vuoden 2024 jälkeen, jolloin avustumäärä oli noin 384 miljoonaa euroa. Vuonna 2025 valtionavustuksina sosiaali- ja terveysjärjestöille jaettiin noin 304 miljoonaa euroa. Valtioneuvoston säästö päätöksen vuoksi STEA-avustusten avustusmääräraha laski vuonna 2026 noin 274 miljoonaan euroon.

Avustusmäärien laskun vuoksi vuonna 2025 ei myönnetty juurikaan uusia avustuksia, lähinnä käynnistettiin ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämisen avustushjelma. Uusiin hankeavustuksiin kohdistettujen avustusleikkausten lisäksi suurimpiin yleisavustuksiin tehtiin porrastetut prosentuaaliset leikkaukset. Aiempina vuosina uusia STEA-avustuksia on myönnetty vuosittain noin 400–500 avustuskohteelle noin 90 miljoonaa euroa.

Vuoden 2026 avustushaussa ei ollut mahdollista hakea uusia avustuksia kuin EU-osarahoituskohteisiin sekä erilliseen huumekuolemien ehkäisyn kokonaisuuteen. Avustusmäärärahojen pieneneminen vaikutti vuonna 2026 jälleen ensisijaisesti uusien myönnettävien avustusten määrään. Vuonna 2026 STEA-avustusta myönnettiin 686 järjestölle. Tämän lisäksi avustuksilla toimii 47 järjestöä, joilla on käynnissä aiemmin myönnettyillä hankeavustuksilla rahoitettua toimintaa.

STEA:n avustusvalmistelu perustuu kokonaisharkintaan, jossa kiinnitetään huomiota avustuksilla rahoitettavan toiminnan tarpeellisuuteen ja odotettavissa oleviin tuloksiin ja vaikutuksiin kohderyhmien arjessa. Säästöjä kohdennetaan ensisijaisesti toimintoihin, joiden tarvetta tai tuloksellisuutta ei voida luotettavasti tai riittävästi todentaa. Myös toiminnan kustannustehokkuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Kokonaisharkinnassa huomiota kiinnitetään myös avustuksen hakijoihin liittyviin tekijöihin: avustuksilla rahoitetun toiminnan aiempaan laatuun ja toiminnan tuloksiin (vaikuttavuus), laillisuusvalvonnan havaintoihin, avustuksen hakijan oman varallisuuden määrään sekä hakijan kyvykkyyteen hallinnoida valtionavustuksia. Varakkailta järjestöiltä edellytetään aiempaa suurempaa omarahoitusosuutta (15 %)

STM/YTO/STEA
Hanna Heinonen

19.5.2026

Taulukko 1: STEAn avustusmäärärahat valtion talousarviossa

Avustustoiminnan avustuskokonaisuuksien toteutunut/arvio 2025—2027 (milj. euroa)

	2025 toteutunut	2026 arvio	2027 arvio
Järjestöjen toimintaedellytysten vahvistaminen	85	82	31
Terveiden edistäminen sekä työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen	83	71	58
Osallisuuden, toimijuuden ja arjenhallinnan tukeminen	99	84	71
Kriisiauttaminen ja arjen turvallisuuden edistäminen	37	37	30
Yhteensä	304	274	190

Avustusmäärärahan käyttö avustustilajeittain toteutunut/arvio vuosina 2025—2027 (milj. euroa)

	2025 toteutunut	2026 arvio	2027 arvio
Yleisavustukset	63	58	30
Kohdennetut toiminta-avustukset	220	212	155
Investointiavustukset	1	1	0
Hankeavustukset	20	3	5
Yhteensä	304	274	190

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Nuorten huumekuolemien ehkäisy (siirto momentilta 33.60.31) (HO 2023)	1 000
Raha-automaatti yhdistykseltä siirtyneen tase-erän loppuosan purkaminen 31.12.2026 mennessä.	5 324
Rahapelihaittojen ehkäisyyn (siirto momentille 33.70.53)	-200
Suomen Meripelastusseuran avustus (siirto momentille 26.01.50)	-1 700
Säästön aikaistus (Lisätoimet 2024)	-50 000
Voittovaroista purettava osuus (JTS 2024-2027)	-25 788
Yleisavustusten alentaminen (Lisätoimet 2026, kevät)	-50 000
Valtionavustussäästö (Lisätoimet 2023)	-10 000
Yhteensä	-84 012

2027 talousarvio	189 900 000
2026 talousarvio	273 912 000
2025 tilinpäätös	304 088 000

STM/YTO/STEA
Hanna Heinonen

19.5.2026

2 Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustukset julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2027–2030

Julkisen talouden suunnitelmassa sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuksiin vaikuttaa kaksi kirjasta.

Ensimmäisen mukaan avustuksiin yhdistyksille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen kohdennetaan 50 milj. euron lisästä vuodesta 2027 lukien. Avustusten taso on tämän jälkeen n. 190 milj. euroa vuodessa.

Toisessa kirjauksessa hallitus linjaa hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille kohdennettavasta kehyskaudella vuosittaisesta 25 miljoonan euron määräaikaisesta valtionavustushankkeesta, joka kohdistuu alueelliseen sote-järjestötoiminnan sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyön kehittämiseen. Avustusten painopisteet määritellään alueellisesti valtionavustuslain puitteissa ja kielelliset oikeudet huomioiden.

2.1. Säästöjen toteutus ja arvioidut vaikutukset

STEA-avustusten pieneneminen vaikuttaa merkittävästi sosiaali- ja terveysjärjestöjen rahoitukseen. Useilla järjestöillä STEA-avustukset toimivat joko ainoana tai lähes ainoana rahoituslähteenä. Esimerkiksi vuonna 2024 noin 34 prosentilla avustuksen saajista STEA-avustusten osuus on 80–100 prosenttia kaikista toimintaan saaduista tuotoista. Järjestöjen rahoituksen kokonaisuus voi muodostua STEA-avustusten lisäksi esimerkiksi muiden ministeriöiden avustuksista, ESR-rahoituksesta, jäsenmaksuista ja/tai oman varainhankinnan tuotoista. Suurimmalla osalla STEA-avustusta saavilla järjestöillä (yli 60 %) ei ole omaa palvelutuotantoa ja siitä syntyvää tuottoa.

Lisäksi järjestöt voivat saada avustuksia hyvinvointialueilta. Hyvinvointialueiden myöntämät järjestöavustukset on kohdennettu hyvinvointialueiden toimintaa tukevaan ja täydentävään, hyvinvointialueen strategian mukaiseen toimintaan. Myös kunnat tukevat hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tekeviä järjestöjä, jotka liittyvät kunnan lakisääteiseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävään.

Vuosi 2025

Avustusmäärän laskun vuoksi vuonna 2025 ei myönnetty juurikaan uusia avustuksia. Uusiin hankeavustuksiin kohdistettujen avustusleikkausten lisäksi suurimpiin yleisavustuksiin tehtiin porrastetut prosentuaaliset leikkaukset. Lisäksi avustuksia vähennettiin avustuskohteista, joiden toiminta liittyi ammattilaisiin kohdistuvaan toimintaan, julkisen sektorin rajapinnalla olevaan toimintaan, oikeudelliseen neuvontaan, sosiaaliseen lomatoimintaan ja ulkomailla toteutettavaan toimintaan. Lisäksi avustuksia vähennettiin tai lopetettiin heikon tuloksellisuuden tai valvonnallisten perusteiden vuoksi.

Vuoden 2025 avustusleikkausten vaikutuksista on saatavissa tietoa järjestöjen STEAlle keväällä 2026 toimittamien tuloksellisuusraporttien kautta. Tuloksellisuusraporteilta saatujen tietojen mukaan vuoden 2025 avustusleikkauksia on ollut mahdollista kohdentaa siten, että kohtaava toiminta ei ole vähentynyt samassa suhteessa kuin avustusmäärät järjestöissä ovat pienentyneet.

STM/YTO/STEA
Hanna Heinonen

19.5.2026

Toimintaan osallistuneiden ihmisten määrä on kääntynyt laskuun, mutta jatkuvaluontoisten avustusten osalta lasku on ollut suhteessa vähäisempää kuin avustusmäärärahojen lasku. Kohtaavien toimintamuotojen (neuvonta ja yksilöllinen tuki, ryhmätoiminnot ja koulutukset) kohtaamiskerroissa on havaittavissa vähäistä laskua, mutta sekin on selvästi suhteellisesti pienempää kuin avustusmäärän lasku. Avustusleikkauksia kohdennettiin erityisesti ammattilaisille suunnattuihin koulutuksiin, mikä näkyy koulutuksilla tavoitettujen lukumäärän laskuna ja voi vaikuttaa erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten saamaan ajantasaiseen tietoon järjestöjen edustamien kohderyhmien tuen ja palvelujen tarpeesta. Järjestöjen edunvalvontatoimintaan kohdistetut avustusleikkaukset voivat vähentää eri kohderyhmien ongelmista päättäjille välitettyä tietoa.

Uusien hankkeiden vähäinen määrä merkitsee kohtaavan työn vähentymistä etenkin paikallisella ja alueellisella tasolla. Lisäksi uusien avustusten määrän vähentyminen voi heikentää sote-alan kehittämistyötä ja innovaatioita. Järjestöjen hankeavustuksilla on kehitetty esimerkiksi asiakaslähtöisiä ja vaikuttavia toimintatapoja, toteutettu kokeiluja ja juurrutettu uusia toimintamalleja.

Avustusleikkausten vaikutuksista avustuksilla palkattujen työntekijöiden lukumäärään saadaan tietoa kesällä 2026, kun järjestöt toimittavat STEAlle vuosiselvityksen vuoden 2025 avustusten käytöstä.

Avustuskohteissa toimivien vapaaehtoisten määrässä ei havaittu tuloksellisuusraporttiaineiston perusteella merkittävää muutosta, mutta asialle saadaan vahvistus myöhemmin saatavien vuosiselvitystietojen kautta. On mahdollista, että vapaaehtoistoiminnan koordinoinnin, tuen ja koulutusten vähentyessä vapaaehtoisten määrä vähenee pidemmällä aikavälillä.

Vuosi 2026

Vuoden 2026 avustushaussa ei ollut mahdollista hakea uusia avustuksia kuin EU-osarahoituskohteisiin sekä erilliseen huumekuolemien ehkäisyn kokonaisuuteen. Avustusmäärärahojen pieneneminen vaikutti vuonna 2026 jälleen ensisijaisesti uusien myönnettävien avustusten määrään. Uusia avustuksia myönnettiin vain noin 2,5 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi leikkauksia kohdennettiin yleisavustuksiin noin 15 miljoonan euron verran. Yleisavustuksiin tehdyt leikkaukset kohdistuivat esimerkiksi lomajärjestöihin, joiden rahoittaminen STEA-avustuksilla päättyy vuonna 2026. Lisäksi tarkasteltiin ns. rajapintakohteiden avustamista eli avustuskohteita, joiden rahoitus kuuluisi lähtökohtaisesti toisen sektorin rahoitusvastuulle sekä järjestöjen toimintojen päällekkäisyyksiä.

Vuosi 2027

Vuonna 2027 myönnettävien jatkoavustusten (yleisavustukset) hakuaika alkaa elokuussa. Jatkuvaluonteisiin toimintoihin tulee kohdistumaan vuonna 2027 merkittäviä leikkauksia. Näiden leikkauksen kohdistamiseen liittyvien linjausten valmistelu on käynnistynyt. Tavoitteena on, että linjaukset valmistuvat mahdollisimman pian, ja tieto siitä, mitä avustuksilla jatkossa rahoitetaan tai mitä toimintoja priorisoidaan, saadaan myös avustuksen hakijoille ja saajille tiedoksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Avustusmääräraha puolittuu vuonna 2027 vuoden 2024 avustusmäärärahaan verrattuna. Tämä tarkoittaa sekä kohderyhmille suunnatun kohtaavan toiminnan supistumista että järjestöjen työntekijöiden määrän vähentymistä.

STM/YTO/STEA
Hanna Heinonen

19.5.2026

STEA-avustuksilla rahoitetuissa avustuskohteissa työskenteli vuonna 2024 yhteensä 8792 työntekijää (n. 5526 htv). Mikäli avustuksilla palkattujen henkilöstökulujen osuus kaikista STEA-avustuksilla katettavista kuluista säilyisi 67 prosentin suuruisena, olisi henkilöstökulujen osuus vuonna 2027 n. 128 miljoonaa euroa. STEAn arvion mukaan avustuksilla palkattujen työntekijöiden määrä voi laskea n. 2500–3000 henkilötötyvuodella vuoteen 2027 mennessä, joka tarkoittaisi henkilötötyvuosien lukumäärän puolittumista vuoteen 2024 verrattuna.

STEA arvion mukaan uusien avustusten ja erityisesti uusien hankeavustuksen määrän lasku vähentää pitkällä aikavälillä mm. uusien avustuksen saajien sekä alueellisten ja paikallisten toimintojen rahoittamista. Lisäksi hyvien käytäntöjen jatkorahoittaminen muuttuu epävarmemmaksi. On todennäköistä, että järjestöjen tarjoamien ennaltaehkäisevien tukimuotojen vähentyminen vaikuttaa julkisen sektorin palveluiden kuormittumisen lisääntymiseen, palveluiden piiriin hakeutumiseen liian myöhään tai siihen, että osa ihmisistä jää kokonaan ilman tarvitsemaansa tukea. Moniammatillinen yhteistyö voi vaikeutua, jos järjestötoimijoita ei ole enää mukana yhteistyöverkostoissa. Ihmiset, jotka hyötyvät esimerkiksi vertaistuesta, matalan kynnyksen palveluista tai erityisryhmien tukitoiminnasta, voivat jäädä ilman apua. Tämä voi johtaa pitkittyneisiin ongelmiin, kuten mielenterveysongelmien, päihteiden käytön tai väkivallan lisääntymiseen.

2.2. Hyvinvointialueille kohdennettava valtioavustus (25 milj.euroa) sote-järjestöavustuksiin

Tällä hetkellä STM:ssä valmistellaan prosessia, jolla hyvinvointialueille kohdennettavat valtionavustukset (25 milj.€) voidaan kohdistaa parhaalla mahdollisella tavalla vastaamaan hyvinvointialueiden tarpeita. Osa STEA-avustusten leikkauksista tulee kohdistumaan myös hyvinvointialueille, joten on toivottavaa, että STEAn avustusleikkaukset huomioidaan hyvinvointialueiden kompensoivien avustusten kohdentamisessa.

STEA:n avustusmäärärahojen tämänhetkistä jakautumista voidaan tarkastella myös hyvinvointialueittain. Tarkasteltaessa tätä jakaumaa on tunnistettava, että sosiaali- ja terveysjärjestöjen valtionavustuksia voidaan myöntää vain hakemuksesta. Hakemuserusteissa järjestelmässä STEAlla ei siten välttämättä ole mahdollisuutta vaikuttaa hyvinvointialueille kohdistuvaan avustusmäärään, koska avustuksia haetaan eri alueilta vaihtelevasti. Lisäksi järjestölähtöisen tuen tarpeet vaihtelevat hyvinvointialueittain.

STM/YTO/STEA
Hanna Heinonen

19.5.2026

Kaaviossa 1. STEA-avustusten laskennallinen jakautuminen hyvinvointialueittain.

Hyvinvointialue	STEA-avustus 2025 tuhatta euroa	STEA-avustus 2025 asukasta kohden euroa
Etelä-Karjalan hyvinvointialue	3 732	29,8
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	3 031	15,9
Etelä-Savon hyvinvointialue	4 326	33,3
Helsingin kaupunki	17 242	25,6
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue	2 210	22,3
Kainuun hyvinvointialue	2 216	31,6
Kanta-Hämeen hyvinvointialue	3 913	23,1
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	2 297	33,9
Keski-Suomen hyvinvointialue	5 736	21
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	3 760	18,3
Kymenlaakson hyvinvointialue	4 229	26,7
Lapin hyvinvointialue	7 036	39,9
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue	11 488	23,2
Pirkanmaan hyvinvointialue	15 284	28,3
Pohjanmaan hyvinvointialue	3 529	19,9
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	5 154	31,8
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	9 026	21,6
Pohjois-Savon hyvinvointialue	7 661	30,9
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	5 731	28
Satakunnan hyvinvointialue	4 984	23,5
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	9 254	32,4
Varsinais-Suomen hyvinvointialue	13 759	28
Valtakunnallinen toiminta	158 149	

3 Miten suomalainen järjestörahoitus (mm. toimintamalli, taso) vertautuu muihin Pohjoismaihin?

Pohjoismaissa sosiaali- ja terveysalan yleishyödyllisten yhteisöjen rooli suhteessa julkiseen palvelujärjestelmään ja muihin sosiaali- ja terveysalan toimijoihin on eurooppalaisessa maavertailuissa samankaltaisin. Kansalaisjärjestöt ja säätiöt täydentävät julkisen sektorin palveluja ja toimintaa.

Ruotsissa, Tanskassa tai Norjassa ei ole erillistä valtionavustuslakia. Tuen myöntämistä ja kohdentumista yleishyödyllisille yhteisöille sääntelevät lukuisat eri avustuksia koskevat erilliset asetukset ja alemman asteen ohjeet ja määräykset, esimerkiksi budjettilait. Rahapelituottoja käytetään yleishyödyllisten yhteisöjen tukemiseen Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa. Rahapelituottoja käytetään myös pelihaittojen torjuntaan eri Pohjoismaissa.

Yleishyödyllisyyden määritelmät Pohjoismaissa eivät myöskään ole täysin yhtenäiset. Yleishyödyllisyyden tavallisia kriteereitä ovat voittoa tavoittelemattomuus, toimintaan osallistumisen vapaaehtoisuus sekä hallinnollinen itsenäisyys. Yhteisöiltä edellytetään myös virallista rekisteröitymistä. Joissakin tapauksissa yleisen hyödyn tai yhteisen hyvän tavoittelu on sisällytetty määritelmään. Ruotsissa yleishyödyllisyydellä on merkitystä lähinnä verotuksessa. Norjassa ja Tanskassa kansalaisyhteiskunnan toimijoista käytetään tavallisesti nimitystä vapaaehtoissektori.

STM/YTO/STEA
Hanna Heinonen

19.5.2026

Yleishyödyllisten yhteisöjen tukikelpoisuus vaihtelee avustuksittain ja tukimuodoittain. Jossain tapauksissa samaa julkista tukea voivat hakea myös yritykset, uskonnolliset yhteisöt tai julkiset toimijat. Ruotsissa tukikelpoisuuskriteereissä kiinnitetään erityistä huomiota kansalaisyhteiskunnan toimijoiden demokraattisuusehtojen täyttämiseen. Tanskassa yhteisötalouden organisaatiot mukaan lukien yhteiskunnalliset yritykset ovat monissa ohjelmissa myös avustusten piirissä.

Ehdot ja säännöt vaihtelevat laajasti avustusten myöntäjäviranomaisten ja avustusten välillä. Avustusten myöntämishdoissa kiinnitetään huomiota toimijan taloudelliseen asemaan, toiminnan avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen, kohderyhmään, toiminnan yleishyödylliseen tarkoitukseen tai aatteelliseen luonteeseen. Eri viranomaisilla ja avustusohjelmilla on lisäksi omia erityisiä myöntökriteereitä, ja viranomaiset käyttävät myös laajasti tarkoituksenmukaisuusharkintaa toimialakohtaisia avustuksia myönnettäessä.

Julkisen tuen myöntäjäorganisaatioiden luonne vaihtelee suuresti maiden välillä. Islannissa terveysministeriö sekä sosiaali- ja työministeriö jakavat avustuksia yleishyödyllisille sosiaali- ja terveysalan yhteisöille. Ruotsissa ministeriöt eivät jaa avustuksia vaan avustusten jakamiseen ja hallintoihin liittyviä tehtäviä hoitavat valtionhallinnon virastot kuten sosiaalihallitus. Esimerkiksi Norjassa säätiömuotoinen toimija ”Stiftelsen Dam” jakaa terveysministeriöltä saadun määrärahan terveys- ja kuntoutusalan hankkeisiin vapaaehtoistoimijoille. Kunnat ovat myös merkittäviä avustusten myöntäjiä omine avustusehtoineen. Avustusohjelmien ohjaus ja valvontatehtävät saattavat olla keskitetyt eri viranomaiselle kuin avustuksen jakajalle/valmistelijalle.

Sosiaali- ja terveysalan yleishyödyllisten yhteisöjen julkisen tuen määrästä ei ole täsmällistä tai vertailukelpoista tietoa. Erilaisten tutkimusten arviot vaihtelevat. Pohjoismaissa on kuitenkin arvioitu julkisen tuen määrän olevan kolmannen sektorin osalta koulutus-, terveys-, sosiaali-, kehitys- ja asumisaloilla keskimäärin noin 33 %.

Ministeriöiden organisaatioissa kansalaisjärjestöasiat on niin ikään järjestetty hyvin eri tavalla. Ruotsissa Socialdepratementin Enheten för hälsa on civilsamhälle- yksikön vastuulla ovat mm. terveys – ja kansalaisyhteiskuntakysymykset, myös liikunta on integroitu tähän kokonaisuuteen. Norjassa ei ole erillistä kansalaisyhteiskunta-asioista vastaavaa yksikköä. Järjestöt kytkeytyvät ministeriön toimintaan mm. vahvojen osallisuusrakenteiden avulla. Norjassa monivuotiset rahoituskokoukset ja hyvä avustustaso tekevät rahoituksesta ennustettavan. Tanskan sosiaaliministeriössä on kansalaisyhteiskunta -yksikkö, jonka vastuualueena on vapaaehtoistyön kehittäminen, järjestäminen ja taloudellinen tuki sekä kuntien ja järjestöjen välisen laajan lakisääteisen yhteistyön ohjaaminen.

Tanskan modulaarisessa CISU-järjestelmässä (Civil Society in Development) pienavustuksista siirrytään kohti ohjelma-avustuksia. Pienavustukset tai hankkeet ovat suuruudeltaan 150 000–700 000 DKK (n. 20 000–90 000 €) ja ohjelmat 4–27 milj. DKK (n. 0,5–3,6 milj.€). Rahoituksen ennustettavuus on korkea ja tarkkaan säädelty, esimerkiksi ohjeistukset, raportointikäytännön ja tilintarkastusvaatimukset ovat yksityiskohtaisia.

Vertailu suomalaiseen sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuksiin on vaikeaa, koska pohjoismaissa on toisistaan hyvin erilaiset tavat organisoida sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuksia.

STM/YTO/STEA
Hanna Heinonen

19.5.2026

Toisissa pohjoismaista kansalaisjärjestöasiat ovat sidoksissa sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuksiin, kun taas esimerkiksi Suomessa vastuu kansalaisjärjestöasioista on oikeusministeriössä ja sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustukset ovat Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskusella/sosiaali- ja terveysministeriössä. Järjestöt voivat kuitenkin saada avustuksia myös muista ministeriöistä. Isoimmat erot ovat rahoituksen ennustettavuudessa, tällä hetkellä ennustettavuus lienee heikointa Ruotsissa ja Suomessa. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustustasosta ei ole saatavilla vertailukelpoista tietoa. Suurimmat avustukset jaetaan Norjassa.

4 Lopuksi

Sosiaali- ja terveysjärjestöille myönnettyjen STEA-avustusten määräraha on n. 1,5 % koko STM:n vuotuisesta budjetista.

STEA edistää sosiaalista hyvinvointia ja terveyttä kohdistamalla valtionavustukset asiantuntevasti ja vaikuttavasti. Valtiontalouden tarkastusvirasto on arvioinut, että avustuskokonaisuuden hallinta toimii STEAssa erittäin hyvin. STEA-avustusten myöntäminen, maksaminen, tuloksellisuuden arviointi ja laillisuusvalvonta muodostavat eheän kokonaisuuden, jossa kaikki prosessit tekevät yhteistyötä keskenään. STEAn avustustenhallintajärjestelmä mahdollistaa osaltaan avustusten tehokkaan hallinnoinnin, kun kaikki tieto on koottu samaan järjestelmään.

Avustusta myönnetään sosiaali- ja terveysalan järjestöjen sosiaalista hyvinvointia ja terveyttä edistävään toimintaan. Järjestöjen työssä painottuu usein erityisesti ongelmia ennaltaehkäisevän työ, jonka tavoitteena on estää toiminnan kohderyhmien ongelmien paheneminen ja siten vähentää kalliimpien korjaavien julkisten palvelujen tarvetta. Koska avustuspäärahat vähenevät ensi vuonna noin kolmannekselle, tulee avustusleikkauksilla olemaan vääjäämättä sekä välittömiä että lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutuksia toimintojen kohderyhmiin.

STEA:ssa on jo kiinnitetty avustusvalmistelussa erityistä huomiota järjestöjen hallinnon kulujen kohtuullisuuteen. Nyt uutena linjauksena on käyttöön tulossa palkkakaton (75 000 €/v) asettaminen STEA-avustuksilla maksettaviin palkkoihin. Palkkakatto vaikuttaa STEAn arvion mukaan noin 200 järjestön työntekijän palkkaan. 2024 vuosiselvitysten mukaan avustuksilla maksettujen kokopäiväisten työntekijöiden palkkojen keskiarvo oli järjestöissä 3328 €/kk ja mediaani 3240 €/kk.

STEA pyrkii osaltaan kohdistamaan avustusleikkauksia niin, että niistä on mahdollisimman vähän haittaa järjestöjen toiminnan kohderyhmille. Avustusvalmistelussa tavoitteena on säilyttää järjestöjen kohtaavaa toimintaa niin paljon kuin mahdollista. Kohtaavan toiminnan onnistuminen vaatii kuitenkin myös jonkin verran hallinnollisia rakenteita.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA)

Hanna Heinonen
johtaja